

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

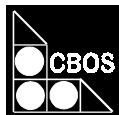
BS/79/79/98

OBECNOŚĆ KAPITAŁU ZAGRANICZNEGO W POLSCE NA TLE POPARCIA DLA INTEGRACJI Z UNIĄ EUROPEJSKĄ

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, CZERWIEC '98

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

OBECNOŚĆ KAPITAŁU ZAGRANICZNEGO W POLSCE NA TLE POPARCIA DLA INTEGRACJI Z UNIĄ EUROPEJSKĄ

- ◆ Wprawdzie wejście Polski do Unii Europejskiej cieszy się nadal dużym poparciem społecznym, jednak wyraźnie wzrasta sceptycyzm wobec integracji. Gdyby obecnie odbywało się referendum w sprawie przystąpienia naszego kraju do UE, za integracją opowiedziałyby się 66% badanych (o 6 punktów mniej niż w sierpniu '97), a 19% głosowałoby przeciw (o 7 punktów więcej w stosunku do sierpnia '97). Zdecydowany wzrost dezaprobaty integracji odnotowaliśmy wśród rolników - w tej grupie przeważa obecnie sprzeciw wobec przystąpienia Polski do Unii Europejskiej.

- ◆ W ciągu ostatnich dwóch lat stosunek społeczeństwa do obecności kapitału zagranicznego w Polsce nie zmienił się znacząco i pozostaje przychylny. Badani w większości sądzą, że inwestycje zagraniczne są korzystne dla polskiej gospodarki (62%), a udział obcego kapitału w gospodarce określają jako zbyt mały (32%) lub odpowiedni (25%).

- ◆ Dostrzeganie korzyści gospodarczych z inwestycji zagranicznych w Polsce nie oznacza braku obaw związanych z wykupywaniem przez obcokrajowców nieruchomości. Najsilniejszy sprzeciw wzbudza możliwość nabywania przez cudzoziemców ziemi w Polsce, w tym zwłaszcza terenów leśnych, zbiorników wodnych oraz terenów rekreacyjnych, wartościowych krajobrazowo, w mniejszym stopniu - także ziemi rolnej.

Jednym z warunków powodzenia transformacji systemowej w Polsce jest otwarcie naszej gospodarki na inwestycje zagraniczne. Jak podkreślają ekonomiści, bez wsparcia kapitału zagranicznego niemożliwy byłby szybki rozwój gospodarczy Polski i modernizacja kraju, a w konsekwencji także wzrost poziomu życia obywateli. Z drugiej strony obecność zagranicznych inwestorów wzbudza wiele obaw społecznych - sztandarowym argumentem zwolenników ograniczania dostępu kapitału zagranicznego do Polski jest zapobieżenie wykupywaniu majątku narodowego przez cudzoziemców. Jak zatem Polacy postrzegają obecność kapitału zagranicznego w Polsce i oceniają skalę tych inwestycji? Czy przyzwolenie społeczne na udział obcego kapitału w polskiej gospodarce zależy od rodzaju inwestycji czy też nie¹? Pytania te nabierają szczególnej wagi w świetle zbliżającej się integracji Polski z Unią Europejską.

WZROST EUROSCEPTYCZMU

Wprawdzie wejście Polski do Unii Europejskiej nadal popiera większość społeczeństwa, jednak wyraźnie wzrasta sceptycyzm wobec integracji. Gdyby obecnie odbywało się referendum w tej sprawie, za przystąpieniem naszego kraju do Unii Europejskiej opowiedziałoby się dwie trzecie ogółu badanych - o 6 punktów mniej niż w sierpniu '97. Spadkowi liczby osób gotowych poprzeć integrację w ewentualnym referendum towarzyszy 7-punktowy wzrost odsetka badanych deklarujących głosowanie przeciwko niej. Wzrost

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (96) przeprowadzono w dniach 20-28 maja '98 na 1652-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności Polski.

sprzeciwu wobec przystąpienia Polski do Unii Europejskiej widoczny jest szczególnie w dłuższym okresie. W ciągu ostatnich czterech lat liczba przeciwników integracji zwiększyła się ponad trzykrotnie - z 6% w czerwcu '94 do 19% obecnie.

Tabela 1 w procentach

Gdyby obecnie odbywało się referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, to czy głosował(a)by Pan(i):	Wskazania ogółu respondentów według terminów badań						
	VI '94	V '95	V '96	III '97	IV '97	VIII '97	V '98
- za przystąpieniem Polski do UE	77	72	80	72	72	72	66
- przeciw przystąpieniu Polski do UE	6	9	7	12	11	12	19
Trudno powiedzieć	17	19	13	16	18	15	15

Nie zmieniło się społeczne zróżnicowanie akceptacji integracji. Proeuropejskie dążenia Polski najsilniej aprobują badani o wyższym statusie społeczno-materialnym - osoby lepiej wykształcone i uposażone, zadowolone z własnych warunków materialnych, a także młodzi respondenci - do 24 roku życia, szczególnie uczniowie i studenci. Wśród grup społeczno-zawodowych integracja niezmiennie cieszy się najwyższym poparciem kadry kierowniczej i inteligencji oraz osób pracujących na własny rachunek. Biorąc pod uwagę stabilność społecznego poparcia dla integracji, szczególnie uderzająca jest ewolucja poglądów w tej kwestii wśród rolników. Jakkolwiek zawsze ostrożniej niż inne grupy społeczne ustosunkowywali się oni do integracji, to jednak nigdy jeszcze sprzeciw wobec wejścia Polski do Unii Europejskiej nie był wśród nich tak silny jak obecnie. W stosunkowo krótkim okresie (w ciągu ostatnich dwóch lat) ich opinie w tej sprawie zmieniły się radykalnie. W porównaniu z majem '96 o ponad połowę zmalał odsetek rolników gotowych poprzeć integrację naszego kraju z UE w ewentualnym referendum w tej sprawie, liczba zaś deklarujących głosowanie przeciw wzrosła z 3% aż do 45%.

Tabela 2 w procentach

Gdyby obecnie odbywało się referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, to czy głosował(a)by Pan(i):	Wskazania rolników według terminów badań				
	VI '94	V '95	V '96	VIII '97	V '98
- za przystąpieniem Polski do UE	75	59	74	54	34
- przeciw przystąpieniu Polski do UE	12	16	3	22	45
Trudno powiedzieć	13	25	23	23	21

Spółeczne uwarunkowania opinii o integracji znajdują odbicie w zróżnicowaniu poglądów na ten temat w potencjalnych elektoratach partii i ugrupowań politycznych. Największą, niemal powszechną akceptację wejścia Polski do Unii Europejskiej wyrażają sympatycy UW. Najmniej pronunijny zaś jest elektorat PSL.

Tabela 3 w procentach

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Gdyby obecnie odbywało się referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, to czy głosował(a)by Pan(i):		
	za przystąpieniem Polski do UE	przeciw przystąpieniu Polski do UE	Trudno powiedzieć
UW	86	9	5
UP	80	15	5
AWS	77	13	10
SLD	69	23	9
PSL	60	23	17

Dość oczywiste wydaje się stwierdzenie, że integracja z Unią Europejską jest, z jednej strony, logicznym następstwem zmian systemowych w Polsce, z drugiej zaś gwarantuje utrzymanie i kontynuację dotychczasowego kierunku przemian. Nic dziwnego zatem, że stosunek do transformacji, szczególnie zaś postrzeganie własnej sytuacji w kontekście zmian systemowych, wiąże się z akceptacją integracji. Chęć głosowania w ewentualnym referendum za wejściem Polski do Unii Europejskiej niemal powszechnie deklarują osoby zaliczające siebie do tych, które zyskały na transformacji. Wyraźnie mniejsze jest poparcie dla integracji wśród badanych mających poczucie, że stracili na zmianach. Jednak nawet wśród nich przeważa akceptacja integracji, co wskazuje na skalę nadziei i oczekiwań związanych z przystąpieniem Polski do struktur europejskich.

Tabela 4 w procentach

Słyszcy się różne opinie o skutkach zmian w naszym kraju. Gdyby Pan(i) miał(a) określić sytuację swoją swojej rodziny, to czy zaliczył(a)by Pan(i) siebie:	Gdyby obecnie odbywało się referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, to czy głosował(a)by Pan(i):		
	za przystąpieniem Polski do UE	przeciw przystąpieniu Polski do UE	Trudno powiedzieć
– do tych, którzy zyskali na zmianach	87	9	4
– do tych, którzy ani nie zyskali, ani nie stracili	71	17	13
– do tych, którzy stracili na zmianach	51	31	18
Trudno powiedzieć	53	13	34

OCENA OBECNOŚCI KAPITAŁU ZAGRANICZNEGO W POLSCE

W ciągu ostatnich dwóch lat stosunek do obecności kapitału zagranicznego w polskiej gospodarce nie zmienił się znacząco. Podobnie jak w maju '96, większość ankietowanych dostrzega korzyści gospodarce z inwestycji zagranicznych. Natomiast blisko co piąty badany uważa, że obecność kapitału zagranicznego jest niekorzystna dla polskiej gospodarki.

Tabela 5 w procentach

Czy obecność kapitału zagranicznego jest dla polskiej gospodarki:	Wskazania respondentów według terminów badań		
	V '95	V '96	V '98
– korzystna	59	63	62
– niekorzystna	27	16	18
Trudno powiedzieć	14	21	20

Nie zmieniła się struktura społecznego poparcia dla inwestycji zagranicznych w Polsce. Akceptacja obecności kapitału zagranicznego zwiększa się wraz ze wzrostem wykształcenia, dochodów *per capita* w rodzinie oraz zadowolenia z własnej sytuacji materialnej. Wśród grup społeczno-zawodowych o korzyściach z zagranicznych inwestycji najczęściej skłonni są mówić badani pracujący na własny rachunek, przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, pracownicy umysłowi niższego szczebla oraz uczniowie i studenci. Natomiast przeciwnego zdania najczęściej są rolnicy oraz ogólnie mieszkańcy wsi.

Kwestia obecności kapitału zagranicznego w Polsce różnicuje także opinie elektoratów partii i ugrupowań politycznych. O tym, że inwestycje zagraniczne są korzystne dla polskiej gospodarki, w największym stopniu przekonani są zwolennicy Unii Wolności, natomiast najczęściej nie podzielają tego poglądu sympatycy PSL. Co ciekawe, nie obserwujemy różnicy zdań na ten temat między elektoratami największych formacji na scenie politycznej - SLD i AWS. Zbieżność poglądów w tej sprawie wśród zwolenników obu ugrupowań nie jest zaskakująca, jeśli wziąć pod uwagę, że nie kwestie gospodarcze, ale przede wszystkim światopoglądowe i związane z oceną peerelowskiej przeszłości są osiąą identyfikacji politycznej w Polsce.

Tabela 6

w procentach

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Czy obecność kapitału zagranicznego jest dla polskiej gospodarki:		
	korzystna	niekorzystna	Trudno powiedzieć
UW	87	9	4
UP	77	15	8
AWS	70	14	16
SLD	70	17	14
PSL	56	29	15

Warto zestawić opinie o obecności kapitału zagranicznego w Polsce ze stosunkiem do integracji europejskiej, wyrażonym w deklaracjach dotyczących sposobu głosowania w ewentualnym referendum w tej sprawie. Biorąc pod uwagę, że zasada swobody przepływu kapitału jest jednym z fundamentów zintegrowanego rynku, opowiadaniu się za wejściem Polski do Unii Europejskiej powinna towarzyszyć akceptacja inwestycji zagranicznych w naszym kraju. Rzeczywiście, pozytywne stanowisko wobec obecności kapitału zagranicznego w Polsce sprzyja poparciu przystąpienia naszego kraju do UE. Natomiast może dziwić, że również wśród osób niechętnych obcym inwestycjom przeważają ci, którzy opowiadają się za integracją. Być może wynika to z ich niewielkiej wiedzy o konsekwencjach tego procesu bądź też świadczy o deklaracyjnym poparciu dla integracji.

Tabela 7

w procentach

Czy obecność kapitału zagranicznego jest dla polskiej gospodarki:	Gdyby obecnie odbywało się referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, to czy głosował(a)by Pan(i):		
	za przystąpieniem Polski do UE	przeciw przystąpieniu Polski do UE	Trudno powiedzieć
– korzystna	79	14	7
– niekorzystna	47	39	14
Trudno powiedzieć	43	19	39

Opinie o skutkach inwestycji zagranicznych dla polskiej gospodarki ściśle wiążą się z oceną ich skali. Największa grupa ankietowanych (blisko jedna trzecia) wyraża pogląd, że

udział kapitału zagranicznego w polskiej gospodarce jest zbyt mały, a jedynie 13% badanych ocenia, że jest on zbyt duży.

Tabela 8

w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, udział kapitału zagranicznego w polskiej gospodarce jest obecnie:	Wskazania respondentów według terminów badań	
	V '95	V '98
– zbyt mały	41	32
– odpowiedni	20	25
– zbyt duży	16	13
Trudno powiedzieć	23	30

W stosunku do maja '95 zmniejszyła się liczba osób przekonanych zarówno o zbyt małym, jak i zbyt dużym udziale kapitału zagranicznego, zwiększył się zaś odsetek badanych sądzących, że jest on odpowiedni bądź nie mających zdania w tej kwestii. Zmiany w społecznym postrzeganiu skali inwestycji zagranicznych w Polsce zdają się wskazywać na spadek społecznego zainteresowania tą problematyką, wynikający - być może - z większego oswojenia się z obecnością obcego kapitału w Polsce.

Dostrzeganie korzyści gospodarczych z inwestycji zagranicznych sprzyja przekonaniu, że udział obcego kapitału w polskiej gospodarce jest zbyt mały i na odwrót - przeświadczenie o tym, że inwestycje te są niekorzystne, sprzyja postrzeganiu go jako zbyt duży.

Tabela 9

w procentach

Czy obecność kapitału zagranicznego jest dla polskiej gospodarki:	Czy, Pana(i) zdaniem, udział kapitału zagranicznego w polskiej gospodarce jest obecnie:			
	zbyt mały	odpowiedni	zbyt duży	Trudno powiedzieć
– korzystna	43	33	7	17
– niekorzystna	20	14	40	26
Trudno powiedzieć	6	12	10	72

O tym, że udział kapitału zagranicznego w Polsce jest obecnie zbyt mały, przekonane są te grupy społeczne, które najczęściej doceniają jego znaczenie dla polskiej gospodarki: osoby lepiej wykształcone i uposażone, zadowolone z własnych warunków materialnych, a spośród grup społeczno-zawodowych kadra kierownicza i inteligencja, badani pracujący na własny rachunek. Wśród elektoratów partyjnych udział inwestycji zagranicznych w Polsce jako zbyt mały najczęściej określają zwolennicy UW, jako zbyt duży zaś - sympatycy PSL.

Tabela 10

w procentach

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Czy, Pana(i) zdaniem, udział kapitału zagranicznego w polskiej gospodarce jest obecnie:			
	zbyt mały	odpowiedni	zbyt duży	Trudno powiedzieć
UW	59	23	3	15
UP	40	33	7	21
AWS	40	18	11	32
SLD	33	29	16	22
PSL	29	15	26	31

NABYWANIE PRZEZ CUDZOZIEMCÓW ZIEMI I INNYCH NIERUCHOMOŚCI

Dostrzeganie gospodarczych korzyści z obecności kapitału zagranicznego w Polsce nie redukuje obaw związanych z wykupywaniem przez obcokrajowców nieruchomości, w tym szczególnie ziemi. Większość badanych zgadza się bowiem z opinią, że cudzoziemcy nie powinni mieć w ogóle możliwości zakupu terenów leśnych, zbiorników wodnych, terenów rekreacyjnych i wartościowych krajobrazowo oraz - choć tu poglądy były nieco bardziej umiarkowane - ziemi rolnej.

Tabela 9

w procentach

Jak Pan(i) sądzi, czy obcokrajowcy powinni czy też nie powinni mieć możliwości zakupu:	Wskazania respondentów według terminów badań							
	Tak, powinni mieć taką możliwość bez żadnych ograniczeń		Tak, powinni mieć taką możliwość, ale tylko po uzyskaniu specjalnego zezwolenia		Nie, w ogóle nie powinni mieć takiej możliwości		Jest mi to obojętne	
	V '96	V '98	V '96	V '98	V '96	V '98	V '96	V '98
– terenów leśnych	3	3	18	15	75	74	2	6
– zbiorników wodnych	4	3	18	17	74	71	2	6
– terenów rekreacyjnych, wartościowych krajobrazowo	4	4	19	20	73	68	2	4
– ziemi rolnej	5	5	27	26	64	63	3	5
– terenów budowlanych w miastach	6	5	35	32	55	55	1	6
– domów	12	11	33	30	51	51	2	6
– przedsiębiorstw produkcyjnych	8	8	42	35	44	48	2	5
– mieszkań	17	16	33	31	45	45	2	6
– gazet, wydawnictw prasowych	19	14	30	28	44	45	3	8
Pominięto "trudno powiedzieć".								

Nieco mniejszy sprzeciw społeczny wzbudza sprzedaż obcokrajowcom ziemi pod inwestycje budowlane w miastach, choć jej całkowity zakaz postuluje ponad połowa ankietowanych. Tylko niewiele mniejszy odsetek badanych (mniej więcej połowa) uważa, że obcokrajowcy nie powinni mieć możliwości zakupu innych nieruchomości - domów, przedsiębiorstw produkcyjnych, mieszkań oraz gazet i wydawnictw prasowych. Jedynie w przypadku sprzedaży cudzoziemcom mieszkań w Polsce odsetek osób, które dopuszczają taką możliwość (jakkolwiek na ogół nie bez ograniczeń), przewyższa liczbę zwolenników jej całkowitego zakazu.

Respondenci, którzy w konkretnych sytuacjach popierają możliwość zakupu przez cudzoziemców ziemi i nieruchomości w Polsce, w większości nie zgadzają się na swobodny handel w tym zakresie, sądząc, że napływ kapitału zagranicznego powinien być kontrolowany przez wydawanie cudzoziemcom specjalnych zezwoleń.

W stosunku do maja '96 opinie Polaków dotyczące zakupu przez obcokrajowców ziemi i nieruchomości w Polsce zmieniły się w niewielkim stopniu - zmalał sprzeciw wobec nabywania przez cudzoziemców terenów rekreacyjnych i atrakcyjnych krajobrazowo, natomiast nieco wzrósł sprzeciw wobec zakupu przez nich przedsiębiorstw produkcyjnych.

Opinie w tej kwestii różnicują cechy społeczno-demograficzne badanych. Generalnie sprzeciw wobec nabywania przez cudzoziemców ziemi i nieruchomości w Polsce jest tym większy, im gorsza kondycja społeczno-ekonomiczna badanych. Zwiększa się on wraz ze spadkiem wykształcenia, zmniejszeniem dochodów przypadających na członka rodziny, pogorszeniem się oceny własnych warunków materialnych. W grupach społeczno-zawodowych szczególnie silny jest on wśród rolników i robotników niewykwalifikowanych. Ponadto relatywnie bardziej niechętni zagranicznym inwestycjom są mieszkańcy wsi oraz ludzie starsi - powyżej 55 roku życia. Najbardziej liberalne poglądy w tej kwestii mają natomiast osoby najlepiej wykształcone i uposażone, uczniowie i studenci, ludzie młodzi do 24 roku życia, kadra kierownicza i inteligencja, badani pracujący na własny rachunek.

Warto jednak zwrócić uwagę, że nawet wśród grup najbardziej przychylnie nastawionych do nabywania przez cudzoziemców ziemi i nieruchomości w Polsce dominuje sprzeciw wobec oddawania w ich ręce lasów, zbiorników wodnych oraz terenów rekreacyjnych i wartościowych krajobrazowo (w ostatnim przypadku wyjątek stanowią uczniowie i studenci).

Nawet osoby, które zauważają korzyści z obecności kapitału zagranicznego w polskiej gospodarce, w większości sprzeciwiają się sprzedaży cudzoziemcom ziemi - zarówno lasów, zbiorników wodnych, terenów o walorach krajobrazowych i turystycznych, jak i gruntów rolnych.

Można przypuszczać, że niechęć do sprzedaży takich obiektów, jak: lasy, jeziora, tereny wartościowe krajobrazowo wynika nie tylko z pobudek „patriotycznych” i obawy przed obcymi, ale jest także skutkiem dezaprobaty ich prywatyzacji i przekonania, że powinny one pozostać dobrem publicznym.

Stosunek społeczeństwa do obcego kapitału cechuje pewna niejednoznaczność. Jakkolwiek Polacy dostrzegają korzyści gospodarcze płynące z inwestycji zagranicznych w Polsce, a udział kapitału zagranicznego w polskiej gospodarce w większości określają jako zbyt mały lub odpowiedni, to jednak w kwestii nabywania przez obcokrajowców nieruchomości wyrażają daleko idącą powściągliwość. Jest ona szczególnie widoczna w zdecydowanym sprzeciwie wobec zakupu przez cudzoziemców ziemi w Polsce, w tym zwłaszcza terenów leśnych, zbiorników wodnych oraz terenów rekreacyjnych i atrakcyjnych krajobrazowo, w mniejszym stopniu także ziemi rolnej. Skłania to do wniosku, że myślenie Polaków o obecności kapitału zagranicznego w Polsce funkcjonuje na dwóch poziomach, do pewnego stopnia niezależnych od siebie - świadomości konieczności inwestycji zagranicznych dla rozwoju polskiej gospodarki towarzyszą silne obawy przed wykupywaniem przez obcokrajowców majątku narodowego.

Uznanie ekonomicznych racji obecności kapitału zagranicznego w Polsce jest jednym z elementów sprzyjających poparciu integracji Polski z Unią Europejską. Wprawdzie poziom akceptacji wejścia naszego kraju do struktur europejskich, wyrażony w deklaracjach dotyczących głosowania w ewentualnym referendum w tej sprawie, jest nadal wysoki, jednak wyraźnie wzrasta sceptycyzm w tej kwestii. Wzrost dezaprobaty integracji jest szczególnie widoczny wśród rolników - w tej grupie przeważa obecnie sprzeciw wobec przystąpienia Polski do Unii Europejskiej.

Opracowała

Beata ROGUSKA

Tabela 1. Gdyby obecnie odbywało się referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, to czy głosował(a)by Pan(i):
1 - za przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej; 2 - przeciw przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	66	19	15	1650
Płeć				
Mężczyźni	69	20	11	780
Kobiety	64	18	18	870
Wiek				
18-24 lat	82	11	7	230
25-34	63	22	15	293
35-44	68	22	10	343
45-54	67	20	13	317
55-64	63	19	18	192
65 lat i więcej	56	18	26	275
Miejsce zamieszkania				
Wies	53	27	20	603
Miasto do 20 tys.	76	12	12	220
od 21 do 100 tys.	70	16	14	320
101-500 tys.	73	16	11	310
501 tys. i więcej mieszk.	78	13	9	198
Region				
Północny	69	19	12	176
Zachodni	75	12	13	196
Środkowozachodni	65	21	13	252
Środkowy	66	21	12	296
Wschodni	55	21	23	192
Południowo-wschodni	64	21	15	249
Południowo-zachodni	68	17	15	289
Wysztalcenie				
Podstawowe	55	20	24	504
Zasadnicze zawodowe	66	22	12	457
Średnie	72	17	11	559
Wyższe	84	13	3	129
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	83	13	4	104
Prac. umysł. niż. szczebla	75	18	7	164
Pracownicy fiz. - umysł.	70	19	10	131
Robotnicy wykwalifikowani	70	17	13	170
Robotnicy niewykwalifik.	58	25	18	91
Rolnicy	34	45	20	78
Pracujący na rach. własny	80	14	6	89
Bierni zawodowo				
Renciści	55	22	23	213
Emeryci	60	19	21	283
Uczniowie i studenci	86	10	3	88
Bezrobotni	65	19	16	124
Gospodynie domowe i inni	69	12	19	114
Pracuje w:				
sferze budżetowej	78	15	7	188
sekt. państw., publicznym	64	24	12	185
sp. właśc. pryw. i państwa	64	20	16	114
sekt. pryw. poza rolnictw.	77	14	9	311
prywatnym gosp. rolnym	39	38	23	85
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	51	30	18	279
201 - 325	61	22	17	217
326 - 449	58	25	17	270
450 - 599	69	15	16	241
Powyżej 599 zł	83	11	6	384
Ocena własnych war. mater.				
Złe	57	25	19	446
Średnie	64	20	17	730
Dobre	79	13	8	473
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	63	19	18	128
Raz w tygodniu	63	21	16	806
Kilka razy w miesiącu	66	18	16	221
Kilka razy w roku	72	17	11	336
W ogóle nie uczestniczy	72	18	10	153
Poglądy polityczne				
Lewica	67	23	10	336
Centrum	71	20	9	472
Prawica	75	15	10	473
Trudno powiedzieć	49	20	31	363

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, udział kapitału zagranicznego w polskiej gospodarce jest obecnie:

(%)

	zbyt mały	odpowiedni	zbyt duży	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	32	25	13	30	1652
Płeć					
Mężczyźni	40	26	12	22	782
Kobiety	25	25	14	36	870
Wiek					
18-24 lat	31	35	8	26	230
25-34	35	31	13	22	293
35-44	39	27	13	21	344
45-54	34	19	18	30	317
55-64	28	20	16	35	192
65 lat i więcej	21	21	11	47	276
Miejsce zamieszkania					
Wieś	25	21	16	39	604
Miasto do 20 tys.	39	28	9	24	220
od 21 do 100 tys.	35	25	17	23	320
101-500 tys.	37	28	12	23	311
501 tys.i więcej mieszk.	29	34	8	29	198
Region					
Północny	33	26	10	31	176
Zachodni	42	25	9	23	197
Środkowo-zachodni	30	25	15	30	252
Środkowy	27	29	14	31	296
Wschodni	28	23	13	35	192
Południowo-wschodni	27	27	16	30	249
Południowo-zachodni	36	23	14	27	290
Wykształcenie					
Podstawowe	20	17	15	48	505
Zasadnicze zawodowe	35	28	13	24	459
Średnie	34	32	13	21	559
Wyższe	51	25	8	16	129
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier.,inteligencja	47	25	11	17	104
Prac.umysł.niż.szczebla	36	28	16	20	164
Pracownicy fiz.- umysł.	39	26	13	22	131
Robotnicy wykwalifikowani	38	29	10	22	170
Robotnicy niewykwalifik.	35	28	12	25	92
Rolnicy	22	18	12	48	78
Pracujący na rach. własny	42	32	8	18	89
Bierni zawodowo					
Renciści	20	22	17	41	214
Emeryci	25	22	13	40	283
Uczniowie i studenci	27	40	6	27	88
Bezrobotni	36	17	19	28	124
Gospodynie domowe i inni	27	27	15	31	114
Pracuje w:					
sferze budżetowej	40	22	18	20	188
sekt. państw.,publicznym	38	26	10	26	185
sp. właśc. pryw. i państwa	35	32	12	22	114
sekt. pryw. poza rolnict.	40	31	11	18	311
prywatnym gosp. rolnym	22	16	15	48	85
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 200 zł	23	20	20	36	279
201 - 325	30	27	14	29	218
326 - 449	30	26	15	29	271
450 - 599	34	25	13	27	241
Powyżej 599 zł	43	27	9	22	385
Ocena własnych war. mater.					
Złe	25	18	19	37	448
Średnie	32	26	13	30	730
Dobre	38	32	9	22	474
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	28	24	11	37	130
Raz w tygodniu	28	25	15	32	806
Kilka razy w miesiącu	30	29	12	29	221
Kilka razy w roku	38	25	12	25	337
W ogóle nie uczestniczy	41	25	13	20	153
Poglądy polityczne					
Lewica	33	30	14	22	336
Centrum	34	27	16	22	472
Prawica	40	23	9	27	473
Trudno powiedzieć	16	21	14	49	364

Tabela 3. Jak Pan(i) sądzi, czy obcokrajowcy powinni, czy też nie powinni mieć możliwości zakupu **terenów leśnych**? 1 - Tak, powinni mieć taką możliwość bez żadnych ograniczeń; 2 - Tak, powinni mieć taką możliwość, ale tylko po uzyskaniu specjalnego zezwolenia; 3 - Nie, w ogóle nie powinni mieć takiej możliwości

(%)

	1	2	3	Jest mi to obojętne	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	3	15	74	6	3	1652
Płeć						
Mężczyźni	4	16	73	6	1	782
Kobiety	2	14	74	6	4	870
Wiek						
18-24 lat	4	25	57	10	3	230
25-34	3	18	69	7	3	293
35-44	4	19	72	4	2	344
45-54	3	12	78	6	1	317
55-64	3	10	82	3	2	192
65 lat i więcej	1	7	82	4	5	276
Miejsce zamieszkania						
Wieś	2	11	79	5	2	604
Miasto do 20 tys.	3	18	71	6	2	220
od 21 do 100 tys.	4	17	68	9	3	320
101-500 tys.	2	19	71	4	4	131
501 tys. i więcej mieszk.	7	14	72	5	2	198
Region						
Północny	4	14	73	5	3	176
Zachodni	6	15	74	4	1	197
Środkowozachodni	1	18	78	2	2	252
Środkowy	4	12	72	9	3	296
Wschodni	2	13	74	8	3	192
Południowo-wschodni	3	12	77	6	2	249
Południowo-zachodni	2	20	68	5	4	290
Wykształcenie						
Podstawowe	2	6	81	6	5	505
Zasadnicze zawodowe	2	15	75	7	1	459
Średnie	4	20	69	5	2	559
Wyższe	6	32	58	3	0	129
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	8	25	63	2	1	104
Prac. umysł. niż. szczebla	3	18	70	6	3	164
Pracownicy fiz.- umysł.	3	17	65	9	3	131
Robotnicy wykwalifikowani	3	16	74	6	1	170
Robotnicy niewykwalifik.	2	12	77	9	0	92
Rolnicy	0	9	85	2	3	78
Pracujący na rach. własny	4	18	69	10	0	89
Bierni zawodowo						
Renciści	0	10	78	7	6	214
Emeryci	1	9	84	3	3	283
Uczniowie i studenci	2	32	55	11	0	88
Bezrobotni	7	13	75	4	1	124
Gospodynie domowe i inni	1	18	71	4	7	114
Pracuje w:						
sferze budżetowej	4	17	74	3	2	188
sekt. państw. publicznym	3	18	71	6	1	185
sp. własc. pryw. i państwa	3	9	79	7	2	114
sekt. pryw. poza rolnict.	5	20	65	9	1	311
prywatnym gosp. rolnym	2	8	85	2	3	85
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 200 zł	2	8	82	6	2	279
201 - 325	2	12	77	5	4	218
326 - 449	2	14	74	6	3	271
450 - 599	3	15	71	6	4	241
Powyżej 599 zł	4	21	68	5	2	385
Ocena własnych war. mater.						
Złe	3	10	80	5	3	448
Średnie	3	14	73	7	4	730
Dobre	3	22	68	5	2	474
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	2	17	72	6	2	130
Raz w tygodniu	2	15	75	6	3	806
Kilka razy w miesiącu	2	15	72	6	3	221
Kilka razy w roku	3	16	72	6	3	337
W ogóle nie uczestniczy	8	15	72	3	2	153
Poglądy polityczne						
Lewica	2	16	75	5	1	336
Centrum	3	12	77	6	2	472
Prawica	3	22	69	5	1	473
Trudno powiedzieć	3	10	74	7	7	364

Tabela 4. Jak Pan(i) sądzi, czy obcokrajowcy powinni, czy też nie powinni mieć możliwości zakupu **zbiorników wodnych**? 1 - Tak, powinni mieć taką możliwość bez żadnych ograniczeń; 2 - Tak, powinni mieć taką możliwość, ale tylko po uzyskaniu specjalnego zezwolenia; 3 - Nie, w ogóle nie powinni mieć takiej możliwości

	(%)					
	1	2	3	Jest mi to obojętne	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	3	17	71	6	4	1650
Płeć						
Mężczyźni	4	19	70	5	2	782
Kobiety	2	15	72	6	5	868
Wiek						
18-24 lat	5	28	51	12	3	228
25-34	3	18	69	6	5	293
35-44	3	21	71	4	2	344
45-54	3	14	75	5	2	317
55-64	4	10	78	3	6	192
65 lat i więcej	1	8	79	5	7	276
Miejsce zamieszkania						
Wieś	2	11	78	6	3	604
Miasto do 20 tys.	3	17	74	6	3	219
od 21 do 100 tys.	3	17	66	6	4	320
101-500 tys.	3	22	67	4	5	311
501 tys. i więcej mieszk.	5	25	62	6	3	198
Region						
Północny	5	15	73	4	4	176
Zachodni	5	18	70	5	1	196
Środkowo-zachodni	1	18	75	3	3	252
Środkowy	3	18	66	8	5	296
Wschodni	2	13	74	9	3	192
Południowo-wschodni	3	15	75	6	1	249
Południowo-zachodni	3	19	66	5	7	290
Wykształcenie						
Podstawowe	3	7	78	6	6	505
Zasadnicze zawodowe	3	14	72	8	3	459
Średnie	3	23	67	5	2	558
Wyższe	7	35	56	1	1	129
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	8	32	56	2	2	103
Prac. umysł. niż. szczebla	1	23	69	5	2	164
Pracownicy fiz. - umysł.	6	20	58	9	7	131
Robotnicy wykwalifikowani	6	16	72	6	1	170
Robotnicy niewykwalifik.	3	15	76	6	0	92
Rolnicy	0	13	80	2	5	78
Pracujący na rach. własny	4	26	66	4	0	89
Bierni zawodowo						
Renciści	0	9	76	7	8	214
Emeryci	2	9	81	4	5	283
Uczniowie i studenci	4	31	53	12	0	88
Bezrobotni	7	11	73	7	1	124
Gospodynie domowe i inni	0	17	70	4	9	114
Pracuje w:						
sferze budżetowej	3	19	72	4	2	187
sekt. państw. publicznym	5	20	68	6	1	185
sp. własc. pryw. i państwa	5	17	70	6	2	114
sekt. pryw. poza rolnict.	4	24	64	5	2	311
prywatnym gosp. rolnym	2	12	78	3	5	85
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 200 zł	2	8	81	7	3	279
201 - 325	2	10	79	6	3	218
326 - 449	2	17	71	6	4	271
450 - 599	4	18	67	6	5	240
Powyżej 599 zł	5	23	66	4	2	385
Ocena własnych war. mater.						
Złe	2	10	79	6	4	448
Średnie	3	17	70	6	4	730
Dobre	3	24	65	5	3	472
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	2	16	72	5	5	130
Raz w tygodniu	3	14	75	5	3	804
Kilka razy w miesiącu	2	15	70	9	4	221
Kilka razy w roku	4	22	64	6	5	337
W ogóle nie uczestniczy	6	20	68	3	3	153
Poglądy polityczne						
Lewica	2	17	74	5	1	335
Centrum	4	15	74	5	2	472
Prawica	4	23	66	4	3	473
Trudno powiedzieć	2	10	71	7	9	364

Tabela 5. Jak Pan(i) sądzi, czy obcokrajowcy powinni, czy też nie powinni mieć możliwość zakupu **ziemi rolnej**? 1 - Tak, powinni mieć taką możliwość bez żadnych ograniczeń; 2 - Tak, powinni mieć taką możliwość, ale tylko po uzyskaniu specjalnego zezwolenia; 3 - Nie, w ogóle nie powinni mieć takiej możliwości

(%)

	1	2	3	Jest mi to obojętne	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	5	26	63	5	2	1652
Płeć						
Meżczyźni	6	28	61	4	1	782
Kobiety	4	24	64	5	3	870
Wiek						
18-24 lat	8	40	42	8	2	230
25-34	5	28	61	4	3	293
35-44	6	30	60	4	1	344
45-54	5	22	66	5	1	317
55-64	4	19	73	3	2	192
65 lat i więcej	3	15	74	5	4	276
Miejsce zamieszkania						
Wieś	3	18	73	4	2	604
Miasto do 20 tys.	4	29	61	4	3	220
od 21 do 100 tys.	7	31	53	8	2	320
101-500 tys.	5	31	59	3	1	311
501 tys. i więcej mieszk.	9	29	54	6	2	198
Region						
Północny	5	27	64	3	1	176
Zachodni	10	23	62	5	0	197
Środkowozachodni	1	25	69	3	2	252
Środkowy	3	23	64	7	3	296
Wschodni	3	24	63	6	4	192
Południowo-wschodni	3	26	65	5	1	249
Południowo-zachodni	9	31	53	4	3	290
Wykształcenie						
Podstawowe	3	11	77	6	4	505
Zasadnicze zawodowe	5	25	65	5	1	459
Średnie	6	34	54	4	2	559
Wyższe	9	51	38	2	0	129
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	8	42	45	3	2	104
Prac. umysł. niż. szczebla	6	29	59	6	0	164
Pracownicy fiz.- umysł.	10	33	51	4	0	131
Robotnicy fiz. wykwalifikowani	7	27	61	5	0	170
Robotnicy niewykwalifik.	2	16	78	4	1	92
Rolnicy	2	9	82	3	3	78
Pracujący na rach. własny	5	35	51	7	2	89
Bierni zawodowo						
Renciści	3	13	73	7	5	214
Emeryci	3	19	73	3	2	283
Uczniowie i studenci	6	50	36	8	0	88
Bezrobotni	6	27	64	3	1	124
Gospodynie domowe i inni	4	28	57	4	6	114
Pracuje w:						
sferze budżetowej	6	31	59	5	0	188
sekt. państw. publicznym	8	27	59	4	1	185
sp. właśc. pryw. i państwa	6	26	59	7	2	114
sekt. pryw. poza rolnict.	6	33	55	5	1	311
prywatnym gosp. rolnym	3	8	83	2	4	85
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 200 zł	3	13	77	6	1	279
201 - 325	4	21	69	4	2	218
326 - 449	5	26	62	5	2	271
450 - 599	7	25	60	4	3	241
Powyżej 599 zł	6	39	51	4	1	385
Ocena własnych war. mater.						
Złe	4	18	72	5	2	448
Średnie	5	24	64	5	2	730
Dobre	6	36	52	4	2	474
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	4	26	61	8	1	130
Raz w tygodniu	4	23	67	5	2	806
Kilka razy w miesiącu	2	29	60	5	4	221
Kilka razy w roku	6	28	59	5	3	337
W ogóle nie uczestniczy	11	31	52	4	1	153
Poglądy polityczne						
Lewica	5	31	60	4	1	336
Centrum	4	28	63	4	1	472
Prawica	7	32	57	3	1	473
Trudno powiedzieć	4	10	73	8	6	364

Tabela 6. Jak Pan(i) sądzi, czy obcokrajowcy powinni, czy też nie powinni mieć możliwość zakupu **przedsiębiorstw produkcyjnych**? 1 - Tak, powinni mieć taką możliwość bez żadnych ograniczeń; 2 - Tak, powinni mieć taką możliwość, ale tylko po uzyskaniu specjalnego zezwolenia; 3 - Nie, w ogóle nie powinni mieć takiej możliwości

	(%)					
	1	2	3	Jest mi to obojętne	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	8	35	48	5	3	1652
Płeć						
Mężczyźni	12	38	43	5	1	782
Kobiety	4	32	53	6	5	870
Wiek						
18-24 lat	10	45	33	9	3	230
25-34	6	38	48	7	2	293
35-44	10	37	48	4	1	344
45-54	8	33	51	6	2	317
55-64	9	29	56	4	3	192
65 lat i więcej	6	29	53	4	9	276
Miejsce zamieszkania						
Wieś	5	25	63	4	3	604
Miasto do 20 tys.	8	39	45	5	3	220
od 21 do 100 tys.	11	38	40	8	4	320
101-500 tys.	9	42	43	4	3	311
501 tys. i więcej mieszk.	13	47	29	7	4	198
Region						
Północny	12	37	46	4	2	176
Zachodni	12	35	47	4	1	197
Środkowo-zachodni	3	38	54	3	3	252
Środkowy	8	36	44	8	4	296
Wschodni	7	26	55	8	4	192
Południowo-wschodni	5	27	60	5	3	249
Południowo-zachodni	11	43	36	5	5	290
Wykształcenie						
Podstawowe	4	21	62	5	6	505
Zasadnicze zawodowe	8	31	51	8	1	459
Średnie	9	45	40	4	2	559
Wyższe	18	62	18	1	1	129
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	15	55	25	2	2	104
Prac. umysł. niż. szczebla	5	43	45	5	2	164
Pracownicy fiz.- umysł.	18	28	41	11	2	131
Robotnicy wykwalifikowani	10	34	52	4	0	170
Robotnicy niewykwalifik.	2	21	68	7	2	92
Rolnicy	1	20	71	5	2	78
Pracujący na rach. własny	14	41	34	11	0	89
Bierni zawodowo						
Renciści	6	25	55	7	6	214
Emeryci	7	30	54	3	6	283
Uczniowie i studenci	10	60	23	7	0	88
Bezrobotni	8	36	51	5	1	124
Gospodynie domowe i inni	2	43	44	3	9	114
Pracuje w:						
sferze budżetowej	9	39	47	3	2	188
sekt. państw. publicznym	9	37	48	5	2	185
sp. własc. pryw. i państwa	10	31	51	7	2	114
sekt. pryw. poza rolnict.	14	38	39	9	1	311
prywatnym gosp. rolnym	4	22	66	5	2	85
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 200 zł	5	19	68	6	3	279
201 - 325	5	31	57	4	3	218
326 - 449	9	32	52	5	2	271
450 - 599	8	42	42	5	4	241
Powyżej 599 zł	14	50	28	4	4	385
Ocena własnych war. mater.						
Złe	5	26	60	5	4	448
Średnie	8	33	50	6	4	730
Dobre	11	48	34	5	2	474
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	5	34	50	9	2	130
Raz w tygodniu	6	34	52	3	3	806
Kilka razy w miesiącu	9	33	48	6	3	221
Kilka razy w roku	11	37	42	6	3	337
W ogóle nie uczestniczy	13	41	39	3	3	153
Poglądy polityczne						
Lewica	7	39	48	4	2	336
Centrum	9	35	48	5	2	472
Prawica	11	43	41	4	2	473
Trudno powiedzieć	4	21	59	8	8	364